

JOZEF WALDRAET

Een "DOBBELE ZJEEF"

door Leon DE COUVREUR

Bij het lezen van de bijdrage in De Heemschutter 97/154, juli-augustus, waarin Albert Schrever een poging doet ons voor de spotnaam "Zjeven" een plausible verklaring te vinden, bracht hij bij mij een stukje familiegeschiedenis weer tot leven.

Mijn overgrootvader langs moederszijde, Jozef Waldraet, afkomstig uit Parike, had zich in de tweede helft van de 19e eeuw, als "klutskensbakker"(1) gevestigd in de Gaffelstraat.

Bij het afsterven van zijn echtgenote, kort na de geboorte van de jongste telg - mijn grootvader Charles Louis - bleef hij zitten met de zorg over zeven kinderen, vijf jongens en twee meisjes.

Door hard werken en spaarzaam leven - hij ging "gaten kappen" (2) om in zijn oven te verbranden (houtbussels waren immers te duur) - wist hij het klaar te spelen al zijn kinderen naar school te sturen - voor de eeuwwisseling ! - en ze allen een beroep te laten leren (drukker, schoenmaker, "emballeur" in de sigarenmakerij, kleermaker...) Zijn dochter Mathilde mocht in het klooster treden, maar niet voor zij 25 jaar oud was en de andere vogels het nest hadden verlaten.

Zijn familienaam kenden weinig mensen. Best was hij gekend als "Tjeef den bakker" (3) en beter nog als "dobbelen zjeef".

De bijnaam "dobbele zjeef" kreeg hij om drie redenen:

1o zijn voornaam was Tjeef (Jozef).

2o Hij was radicaal katholiek. Twee voorbeelden kunnen daarvan getuigen:

- Zijn broer Antoine, die naar Vloesberg was gaan wonen maar hem regelmatig bezocht, was een felle liberaal. Elke ontmoeting van de twee broers verliep volgens een vast patroon, praten over de familie en over koetjes en calfjes, maar er werd alvast overgegaan tot een politiek debat, wat steevast uitliep op een robbetje hardhandige argumenten op de koer van de bakkerij.

- Eens, voor een kiezing, kreeg mijn grootvader Louis, die toen al enkele jaren gehuwd was, de waarschuwing: "Manneken, als ik wist dat gij voor Woeste niet gaat stemmen, brak ik uw armen en benen.

3o In het destijds gangbare stelsel van het meervoudig stemrecht, beschikte Tjeef den bakker over twee stemmen.

Zuster Mathilde bij haar 60 jarig kloosterjubileum.

Vele oude Geraardsbergenaars zullen zich mijn tante Tille of tante nonneken nog wel herinneren, ook al bracht zij het grootste deel van haar kloosterleven in de Onze Lieve Vrouwekliniek te Mijlbeek - Aalst door.

Leon DE COUVREUR.

---

(1) "KLUTSKENSBAKKER": Vele bakkers waren niet bemiddeld genoeg om zich de nodige bloem aan te schaffen om uitsluitend voor verkoop te bakken.

Vele gezinnen bezorgden de minder bemiddelde bakker een "KLUTSKEN" bloem om er tegen vergoeding brood te laten van bakken.

In sommige streken, vooral in Wallonië bestaat nog altijd de gewoonte met kermis taarten thuis klaar te maken en ze daarna, op een plank naar den bakker te dragen, om ze te laten bakken

(2) "GATEN KAPPEN": betekent de wortels van afgezaagde bomen uit de grond halen om er brandhout van te maken. Lezers die de oorlog hebben meegemaakt zullen zich dat hard labeur nog wel herinneren.

(3) Die bijnaam is op zijn nazaten overgegaan. Mijn grootvader was best gekend als "Louis den bakker", mijn moeder als "Julia den bakker" en velen kennen mij best als "Leon van Julia den bakker".